

Pięćdziesiąt lat temu czeskie wokalistki Helena Vondračková i Marta Kubišová zaśpiewały własną wersję przeboju Boba Dylana 'The Times They Are a-Changin'', który stał się jednym z symboli procesów, jakie pod koniec lat sześćdziesiątych XX w. zmieniły świat. W Pradze piosenka ta kojarzyła się z Praską Wiosną – liberalizacją polityczną, ekonomiczną i obyczajową, jaka miała miejsce po wyborze Alexandra Dubčeka na stanowisko I Sekretarza Komunistycznej Partii Czechosłowacji.

Próba budowy „socjalizmu z ludzką twarzą” nie powiodła się jednak, stłumiona przez inwazję wojsk Układu Warszawskiego na Czechosłowację w sierpniu 1968 r. W jej wyniku rozpadł się również zespół The Golden Kids, w którym śpiewały obie piosenkarki. Kubišová, która otwarcie i aktywnie sprzeciwiła się wkroczeniu obcych wojsk, została pozbawiona możliwości występów publicznych, a wkrótce stała się legendą opozycji demokratycznej. Lojalna wobec władz Vondračková stała się gwiazdą czechosłowackiej estrady i telewizji, popularną także w innych krajach bloku wschodniego, w tym w Polsce, gdzie wygrała nawet jeden z festiwali w Sopocie.

Ścisłe relacje między przemianami polityczno-ekonomicznymi a rewolucją obyczajową i artystyczną są znakiem szczególnym wydarzeń 1968 r., także w Polsce, gdzie przecież pretekstem do rozpoczęcia protestów było zdjęcie z afisza inscenizacji Dziadów Adama Mickiewicza w reżyserii Kazimierza Dejmka. Nie tak dawno uwolnieni z ciasnego gorsetu socrealizmu artyści i pisarze, ale także przedstawiciele świata nauki i studenci, stali się aktorami na ówczesnej scenie politycznej na równi z aktywistami partyjnymi i „masami robotniczymi” spędzanymi na wiece poparcia dla władz.

Pięćdziesiąt lat po tamtych wydarzeniach wspominamy gorący rok 1968 opisując niektóre aspekty ówczesnej rzeczywistości – epoki, w której decyzje polityczne wpływały nie tylko na obsadzenie stanowisk partyjnych, ale także na to, która z popularnych wokalistek wyjedzie na festiwal w Sopocie, a która będzie mogła wystąpić publicznie dopiero za dwadzieścia lat.

Katarzyna Uczkiewicz